No. 163. 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 11 Julij

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten Julij.

De kamer der afgevaardigden heeft heden, na het aanhooren van een rapport op petitien, de discussien aangevangen tot autorisatie eener leening van vijf millioenen voor de vollooijing van den spoorweg van Parijs naar Versailles, langs den linker Seine-oever. De heeren *Boissy d'Anglas* en *de Tracy* hebben het ontwerp bestreden, 't welk door den heer *Gerbs* verdedigd werd. Ten half vijf uren duurden de discussien nog voort. De kamer leende de sprekers weinig aandacht, hetgeen wel scheen aan te duiden dat zij reeds te voren besloten was, om, naar het voorstel harer commissie, ook dit ontwerp te verwerpen.

— Het proces van den aanslag van 12 en 13 mei maakt snelle vorderingen. Heden heeft de procureur-generaal, de heer *Franck Carré* zijn replik gehouden en zijne conclusien gehandhaafd. Op *Barbes* en *Mialon* verlangt hij, als schuldig aan vrijwilligen manslag en gewapenden opstand, de toepassing der art. 295, 296, 298, 302, 57, en voor de overige beschuldigden de toepassing der artikelen 87, 88, 89 en 90 van het strafwetboek; overigens ten aanzien dezer laatsten zich op de wijsheid en voorzigtigheid van het hof verlatende. De advokaten *Dupont*, *Grevij* en *Benoist* repliceerden nog voor *Barbes*, *Philippot* en *Dugast*. De verdediging afgeloopen zijnde, verwijderden zich de pairs en werd de zitting kantstondig geschorst.

— De *Moniteur Parisien* geeft eenige bijzonderheden over den voorgenomen aanslag te Marseille. In den avond van den 29sten had de stoomboot *Etna* 500 man van het garnizoen aan boord genomen en naar Afrika overgevoerd; den 30sten had het linieschip *Diadème* het overig deel van het 22ste regiment voor dezelfde bestemming aan boord genomen. Het vertrek van deze gewapende magt gaf eenige slechtgezinden aanleiding om eenen onverwachten aanslag te beproeven. In den vroegen morgen van den 1sten hadden er aanzienlijke zamenscholingen plaats in de herbergen aan de wijk la Plaine, eene bende die op dat oogenblik geheel uit het volk door een huisschilder, *Carpentras* geheeten, uit broederschap republikein, toegesproken en tot opstand en plundering aangezet. Na onstuimige beraadslagingen was deze woeste hoop des morgens ten een ure uiteen gegaan, zonder zich te hebben kunnen verstaan, maar de overigheid was gewaarschuwd en *Carpentras* werd gearresteerd. Onder zijne papieren zou men de bewijzen gevonden hebben van het bestaan van een opstandelingscomité te Marseille. Ten gevolge van deze ontdekking zijn er vele huiszoekingen gedaan en hebben zich te Marseille allerlei gerachten verbreid; de rust is er echter niet verder gestoord.

— Het gerucht dat een der beschuldigden van het tegenwoordig bij de pairs aanhangig proces, die de politie nog niet in handen had kunnen krijgen, *Doy* geheeten, zou gearresteerd zijn, blijkt onwaar te zijn.

— De heer *de Talleyrand* is in de vorige week op een landgoed nabij [illegible] overleden.

— De Grieksche minister te Madrid, de heer *Rico Bermudez*, is dezer dagen van Londen weder hierwaarts gekeerd.

— De generaal *Magnan*, die onlangs uit de belgische dienst in Frankrijk teruggekeerd is, heeft het militaire kommandement in het noorder departement bekomen, in de plaats van den generaal *Negrier*, die tot kommandant eener brigade te Parijs benoemd is.

— Uit het Oosten heeft men hier geen nadere tijdingen, dan die over Duitschland, waarin over den verergenden gezondheids-toestand van den sultan gesproken wordt.

— Uit Madrid gaan de berigten tot den den 1sten Julij. De kiezers der gematigde partij hadden tot hunne kandidaten gekozen de heeren *Arguelles*, *Lopez*, *Mendizabal*, *Cantero*, *Calatrava*, *Caballero*, enz. — De karlisten hadden zich volgens deze berigten bij verrassing van Cabdorra meester gemaakt. — De generaals *Sevane*, *Lopez* en *Borso* waren naar Katalonie vertrokken. — Voorts wordt in deze berigten gewag gemaakt van het vertrek des franschen gezants, de heer *baron van Fesensac*. De heer *Perier* zou tijdelijk de functien van zaakgelastigde waarnemen.

— Het *Mémorial Bordelais* spreekt van een plan tot schikking, dat laatstelijk van wege Oostenrijk zou zijn ontworpen, om het op een Europeesch congres tot bevrediging van de zaken van Spanje voor te stellen. Dit ontwerp zou bestaan: in het huwelijk van de koningin *Isabella II* met den oudsten zoon van don *Carlos*; een soort van regentschap, onder den naam van hoogen raad, uit vijf leden bestaande, zou over alle acten van het uitvoerend gezag het toezigt houden, tot op de sluiting van het huwelijk; eene staatkundige amnestie zou worden verleend, het koninklijk statuut hersteld, naar de grondslagen van 1834. Er zouden departements- of provinciale raden worden gevormd, uit welker boezem de cortes-leden zouden worden gekozen; iedere provincie zou drie gedeputeerden zenden; de algemeene raden zouden, om de vijf jaren vernieuwd worden; de gemeente besturen zouden in afwachting eener nieuwe door de kroon aan de cortes voor te stellen wet, hersteld worden in voege als zij bestonden in April 1834. Don *Carlos* en de koningin *Christina* zouden een levenslang jaargeld bekomen en zich buitenslands ophouden, enz.

— Ter beurze waren heden (8 Julij) de fondsen genoteerd: 5 pCt. 111,50; 3 pCt. 79,45; Nap. r. 99,70; Sp. Ardoin 19¼; Rom. L. 101 drie achtste.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den Julij.

De huwelijks-verbindtenis der Russische Grootvorstin *Maria*, met hertog *Maximiliaan* van Luchtenberg, is op den 14den dezer bepaald, en zal te St. Petersburg plaats hebben.

— Volgens berigt uit Munchen, was Z. H. *Max*, tha s op eene reis naar Holland. Den 25sten der vorige maand was hij te Bremen aangekomen.

— De aartsbisschop van Weenen heeft aan de onder zijne bevelen staande [illegible] gelast, [illegible] waarbij hun [illegible] wordt, te gevoelen, [illegible] aan gewetens, door de inzegening van gemengde huwelijken, bezwaard gevoelen, zich deswege aan het consistorie te rigten.

— Den 1sten dezer is te Zurich de Landdag op eene plegtige wijs geopend geworden. De voorzitter verheugde zich, in zijne bij die gelegenheid gehoudene rede, over het benijdenswaardig geluk, dat het republikeinsche Zwitserland te midden der Monarchale Staten genoot. Het voorzittend kanton had zich beijverd om de betrekkingen met de buitenlandsche Staten op een vriendschappelijken voet te behouden, en bijzonder waren dit jaar de aangelegenheden nopens de buitenlandsche uitgewekenen, naar men hoopte, voor altijd geschikt. De diplomatische onderhandelingen met de buitenlandsche gezanten hadden op een' vriendschappelijken voet plaats gehad, zoodat dan ook van de Zwitsersche zaakgelastigden te Weenen en Parijs verzekeringen in dien zin waren ontvangen. Betreffende Wallis gaf de voorzitter te kennen, dat de Landdag spoedig aan de voortdurend kiemende aanmatigingen der partijen een eind moest maken.

— In den nacht van den 23 op den 24sten der vorige maand is te Rome de kardinaal *Sala*, in den ouderdom van 77 jaren, overleden. — Den 24sten heeft de kroonprins van Beijeren Rome verlaten, zijn' weg naar Civita-Vecchia nemende, om zich van daar met de stoomboot naar Genua te begeven. Naar men vernam, zou Z. K. H. in September Italie wederom bezoeken, ten einde van daar eene reis naar Griekenland te doen.

— Het Oostenrijksch regeringsblad behelst tijdingen van Konstantinopel, tot den 20sten. De sultan, ofschoon aan eene borstziekte lijdende, was niet in zoo gevaarlijken toestand, als enkele berigten zulks hadden doen voorkomen. De geneesheeren hadden de hoop uitgedrukt, dat Z. H., bij zijn sterk gestel en bij goed aangewende middelen, weldra zijne gezondheid zou herkrijgen. Z. H. had, om daartoe mede te werken, een buitenverblijf betrokken, dat in eene

zuivere en zachte streek gelegen was. — Den 14den was *Mehmed*-Ali-Rey, een der kabinets-secretarissen van den Sultan, met een talrijk gevolg naar de Zwarte Zee vertrokken. Hij was met bevelen van Z. H. voor den opperbevelhebber des legers, *Hafiz*-pacha, belast. — Van krijgsgebeurtenissen was den 20sten dezer te Konstantinopel niets bekend. Volgens de jongste berigten, bevond zich de Turksche vloot in de zeeëngte der Dardanellen voor anker.

— In de berigten uit Konstantinopel van dezelfde dagteekening, in de *Augsburgsche Zeitung* van den 6den Julij voorkomende, wordt gemeld, dat de nota van de Porte aan de leden van het korps diplomatiek, waarin de redenen worden verklaard die haar bewogen hebben tot den oorlog tegen *Mehemed*-ali, nog niet verschenen was, schoon zij dagelijks te gemoet gezien werd. Alhoewel er gerachten van vijandelijkheden geloopen hadden, was daarvan werkelijk nog niets bekend; indien er ook iets van belang in het voordeel der Porte was bekend geworden, zou deze zulks spoedig openbaar gemaakt hebben. De oorlog was echter onvermijdelijk; hoe ziekelijk de Sultan ook was had hij nog geestkracht genoeg om zijn ontwerp door te zetten. De admiraal *Roussin* had zich op de ontvangst der depêches hem door den adjudant des maarschalks *Soult*, *Foltz*, overgebragt, zich naar de Porte begeven, om haar onverholen te verklaren, dat zoo zij de aanleiding tot een vredebreuk met *Mehemed*-ali gaf, de onaangename gevolgen voor hare rekening bleven; doch hem was geantwoord, dat men de gebeurtenissen derzelver loop moest laten behouden en zich regelen naar dat zij uitvielen; voor het oogenblik verzocht de Porte, dat men haar liet begaan. Dit antwoord mishaagde den gezant ten sterkste; hij zou geantwoord hebben: » Gij. wilt niet hooren; welnu, dan zult gij voelen;" en zou daarop het paleis der Porte verlaten hebben, waar hij sedert niet meer verschenen was. Men zag nu met gespannen verwachting te gemoet, wat Frankrijk doen zou; naar het zeggen kruisten er vele fransche oorlogschepen op de Syrische kust, en geloofde men, dat zij onder zekere omstandigheden tegen de Porte zouden handelen, maar tevens, dat daaruit eene botsing tusschen Frankrijk en Engeland kon ontstaan. (*Vergelijk art. Engeland*).

Reschid-pacha, die naar Konstantinopel zoude terugkeeren, heeft tegenbevel bekomen en zal te Londen blijven.

ENGELAND.

LONDEN, den 7den Julij.

Het ministeriële Avondblad van gisteren bevat het volgende belangrijke artikel:

» De bevelhebbers van de Britsche en Fransche vloten in de Levant hebben last ontvangen, om langs de kust van Syrië te kruisen, en eene botsing tusschen de Turksche en Egyptische vloten te verhinderen. Mogten de twee partijen reeds handgemeen zijn geweest voor de aankomst van de Britsche en Fransche scheepsmagten, dan zal van den overwinnaar geëischt worden, dat dezelve zijne zege niet vervolge, tot dat de Europesche Mogendheden eene regeling tusschen hen zullen tot stand gebragt hebben.

» Wanneer die vordering weigerend mogt worden beantwoord, dan zullen de twee vlootvoogden maatregelen beramen, ten einde eene toestemming, overeenkomstig hunnen lust, te bekomen.

» Dergelijke voorschriften zijn, naar men zegt, door Prins *Metternich* aan de Oostenrijksche scheepsmagt afgezonden.

» Indien de twee vloten die van Rusland ontmoeten, dan zullen zij hunne voorschriften aan den Russischen admiraal mededeelen, en hem aanzoeken, om zich met hem te vereenigen. Ingeval de laatste hiertoe niet over kan gaan, zonder te kort te doen aan de bevelen zijner regering, dan zullen de Britsche en Fransche admiralen dezelve *met* of *zonder* hunne toestemming moeten uitvoeren."

— In de zitting van het lagerhuis van den 5den heeft de kanselier van den exchequer den staat der geldmiddelen en de begrootingen voor het volgende dienstjaar ter tafel gebragt. Uit deze voordragt blijk onder anderen, dat de uitgaven voor het volgende dienstjaar begroot zijn op L. st. 47,988,000, dat is ruim L. st. 900,000 meer dan voor het vorige. De begrooting van uitgaven voor de landmagt, artillerie en zeemagt bedraagt L. st. 812,000 meer dan de vorige, ongerekend de buitengewone uitgaven, die nog voor Kanada gevorderd kunnen worden. De ontvangsten, welke voor het laatste dienstjaar op L. st. 46,271,000 geraamd waren, hebben L. st. 47,833,000 bedragen; aan den anderen kant hebben de uitgaven, die op 477,000 pond waren geschat, L. st. 48,263,000 beloopen; deze meerdere uitgaaf is voornaamelijk het gevolg geweest van den staat van zaken in Kanada. Ten einde te voorzien in eene som van één millioen p. st., tot dekking van een reeds bestaand te kort en van verdere buitengewone uitgaven voor Kanada, heeft de minister de uitgifte van exchequer-billetten of het verleenen van een bijzonder crediet voorgesteld. — Voorts is door den minister eene verandering in het postwezen voorgesteld, waarbij het porto voor *alle* brieven op één penny zou vastgesteld worden.

De voordragt van het ministerie, ofschoon derzelver slotsom ongunstig is, heeft aanvankelijk bij de vergadering weinig tegenstand ontmoet. De heer *Peel* heeft zich echter voorloopig verklaard zoowel tegen de verlangde voorafgaande voorziening in het nog toekomstig te kort, als tegen de voorgeslagene vermindering der briefporten, vermits de schatkist door deze vermindering bedreigd werd met een te aanzienlijk verlies.

— Het linieschip *Powerfull*, van vier en tachtig stukken, is van Cove of Cork naar Malta gezeild, om zich bij het engelsch eskader in de Middellandsche Zee te voegen.

— Omtrent de reis van den Egyptischen Onderkoning naar den Sennaar is hier een zeer belangrijk verslag ontvangen. Die togt, welke ruim vijf maanden geduurd heeft, en met vele persoonlijke ontberingen en gevaren voor den een en zeventigjarigen Vorst is vergezeld geweest, zoodat hij soms geheele dagen zonder voedsel of huisvesting heeft moeten doorbrengen, kan in de gevolgen allerbelangrijkst zijn, daar hij niet alleen tot de ontginning van rijke goudmijnen, maar ook tot de onderwerping van uitgestrekte volkstammen aanleiding heeft gegeven, tot wier beschaving door *Mehemed*-ali reeds voorloopige maatregelen zijn genomen. Vier en twintigduizend huisgezinnen in Nigritia hebben zich verbonden om, voor een gering loon, in de mijnen te arbeiden, en de Onderkoning zal hog vijftienhonderd [illegible] naar Egypte derwaarts zenden.

BELGIE.

BRUSSEL, den 8sten Julij.

De graaf *von Seckendorf*, pruissisch zaakgelastigde in België, is gisteren alhier aangekomen om de genoemde betrekking weder te aanvaarden.

— Men zegt dat meer dan duizend vorderingen van personen, die vermeenen regt te hebben op weduwfondsen bij de commissie van liquidatie aan het bureau van finantien gevestigd, ingekomen zijn. De secretaris der Utrechtsche commissie *Nagand* is gisteren met al deze reclamatien naar Holland vertrokken.

— Een deel der ingezetenen van Jodoigne heeft een gedenkpenning ter eere van den heer *Gendebien* doen slaan, versierd met deszelfs beeldtenis, en hem denzelven bij een adres aangeboden.

— Uit Arlon wordt gemeld, dat de generaal *Olivier*, thans met drie bataillons en een eskadron in de nabijheid van Martelange is gestationeerd. De generaal zelf bevindt zich met twee bataillons in het dorp. Omtrent de plaatsgesteldheid wordt het volgende gemeld: » De topographen die de kaart van deze landstreek hebben opgemaakt, hebben geen acht geslagen, dat de weg van Arlon naar Bastonge, ten oosten van welken eertijds Martelange lag, thans het dorp doorsnijdt, liggende het grootste gedeelte op de westelijke zijde. Van daar de dwaling waarin de conferentie is vervallen en welke aanleiding geeft tot de contestatie tusschen Nederland en België. Wanneer Martelange nu [illegible] Bastonge, zoo men het Nederlandsch gebied [illegible] regtstreeks van Brussel naar Arlon te gaan. De [illegible] van hun opzigten van België in bijna dezelfde [illegible] tricht ten aanzien van Holland [illegible].

— Een concert ten voordele [illegible] Burgh en Berden alhier gegeven, [illegible] opgebragt.

— De bekende engelsche schrijfster Mej. *Morgan*, is te Brussel aangekomen.

— De Ardoins waren heden te Antwerpen 18½, negen zestiende.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den Julij.

De *Staatscourant* bevat het besluit van den 25sten Junij 1839, waarbij de wijzigingen en veranderingen, vervat in het protocol n°. XIX, van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, van den 1sten Augustus 1837, worden bevestigd en tot regel gesteld in de toepassing der overeenkomst, te Mentz op den 31sten Maart 1831 gesloten.

— Men schrijft uit Arnhem, van den 8sten dezer: Volgens de geruchten, zouden HH. KK. HH. de Erfprins en Erfprinses *van Oranje* aanstaanden Zaturdag avond [illegible], en tot Maandag morgen vertoeven. Zij zouden hunnen intrek nemen bij Z. Exc. den heer gouverneur; na het bezoeken der kerk, alwaar naar men verneemt, de bediening des nachtmaals uitgesteld is, Zondags morgens zouden zij bij mevrouw *van Pallandt*, op Klarenbeek, een déjeuner aannemen, des middags op Sonsbeek, bij mevrouw *van Heeckeren* dineren, waarna er des avonds receptie zou zijn op het gouvernement. Officieel echter moet er diensaangaande nog niets bekend zijn.

Uit Frankfort wordt geschreven, dat HH. KK. HH. den 4den een tocht naar Homburg gedaan hebben, om bij H. K. H. de Landgravin weduwe van Hessen-Homburg een bezoek af te leggen. Den 5den vereerden zij met Hoogstderzelver tegenwoordigheid het diner, hun door den Wurtembergschen gezant aangeboden. Den 6den zouden HH. KK. HH. zich naar Bieberich begeven, ten einde van de Hertogelijke Nassausche familie afscheid te nemen.

— Ten gevolge van de ontbinding van het bataillon transportrein en van de kompagnien hospitaal-soldaten en werklieden heeft Z. M. een eervol ontslag verleend aan de officieren welke respectivelijk bij dezelve dienden; tevens zijn eenige officieren bij andere korpsen zijn verplaatst of eene andere positie en betrekking aan hen zijn toegekend in afwachting van eene andere beschikking.

— Z. M. heeft den militairen intendant der 1ste klasse *J. W. A. van den Bergh*, belast met de directie over de administratieve dienst bij het leger te velde, onder dankbetuiging van zijne laatstgemelde betrekking bewezen diensten, met den 15den dezer eervol ontslag uit die betrekking verleend.

Ook de burgerlijke beambten bij het leger te velde wordt ontslagen en wordt het materieel der veldartillerie in de magazijnen opgeslagen.

Voorts wil men, dat door Z. M. dezer dagen een besluit genomen is, waarbij aan de lotelingen van 1835, alsmede aan die van 1836 onbepaald verlof wordt verleend.

— Uit 's Hage vernemt men dat nog in dit jaar het werk der droogmaking van het Haarlemmermeer zal worden voorbereid en aangevangen met eene verwijdering van de uitwatering te Katwijk en den aanleg eener nieuwe sluis te Sparendam. Ten aanzien van den gezondheidstoestand bij het meer gelegen steden en plaatsen, gedurende en na de droogmaking, heeft men zoodanige verordeningen beraamd, dat bij de wijze waarop de uitmaling zal geschieden daarvan, onder de zegen des Allerhoogsten, voor de gezondheid geene nadeelige gevolgen te duchten zijn.

— Naar men vernoemt hebben de Staten van Holland, in hunne jongste vergadering, te Haarlem gehouden, ook het voorstel in overweging genomen, om eene bijdrage uit de provinciale kas voor de daar te stellen uitwatering in zeete Scheveningen toe te staan. Men verzekert dat de Staten zich met dat voorstel zouden hebben vereenigd.

— Bij de provinciale staten van Holland zijn ernstige deliberatien aanhangig over een ontwerp van de heeren *P. van Vlissingen* en *D. van Heel* te Amsterdam, om op het groot Noord-Hollandsche kanaal eene nieuwe en verbeterde stoomscheepsdienst in werking te brengen.

— De Nederlandsche en Belgische commissarissen voor de financiele schikkingen zijn te Utrecht teruggekeerd en hebben hunne werkzaamheden hervat.

— De heer *J. E. Peters*, te Nijmegen, heeft dezer dagen in gips vervaardigd de buste van den onlangs overleden Prins *Willem Karel* van Saxen-Weimar Eisenach. Deze buste die van den smaak en het talent des kunstenaars voordeelig getuigt, onderscheidt zich vooral door de voortreffelijke gelijkenis. Dezelve is bestemd voor des overledenen doorluchtigen vader, den hertog *Bernhard* van Saxen-Weimar.

— Uit Zeeland vernemt men, dat eenige landverhuizers uit Walcheren, waaronder een burgerlijk ingezetene uit Vlissingen, van welke familie vroeger [illegible] overgevoerd, een schip uit Antwerpen [illegible] naar Noord-Amerika te stevenen, [illegible] dat zij in het vaderland schijnen te ontbeeren, te zoeken.

— Per stoomboot is van Keulen te Arnhem aangekomen de luitenant-generaal gouverneur van Luxemburg, jonkhr. *van Goedecke*, en nachtverblijf in het hotel het Zwijnshoofd gehouden te hebben, heeft Z. Exc. de reis naar 's Gravenhage voortgezet.

— Uit Maastricht vernemt men, dat den 6den dezer van daar over Sittard, Roermonde naar Venloo en van daar over Nijmegen naar Arnhem vertrokken is een detachement van omtrent 200 man der 13de afdeeling alle milicien van de klasse van 1834 naar hunne haardsteden terugkeerende.

De commissie voor de grensscheiding zet hare werkzaamheden voort. Over het punt aan [illegible] Maas-oever moeten gemeten worden [illegible] te zijn; de opmetingen, welke de [illegible] gische ingenieurs zullen geschieden, waren alhaar reeds begonnen.

— Op den 1sten dezer werd te Maastricht de eerste steen gelegd voor een nieuw kerkgebouw der Israëlitische gemeente, waarvan de opbouw is aanbesteed voor eene som van *f* 13,500. Z. M. de Koning heeft voor de bouwing van dit kerkgebouw eene subsidie verleend van *f* 6,400.

— In de Surinaamsche couranten tot den 25sten jl. wordt vermeld, dat het Z. M. op nieuw goedgunstig heeft behaagd een crediet van *f* 100,000 te verleenen met het bepaald doel om daardoor de particuliere West-Indische bank in staat te stellen hare operatien in het belang van den handel van en op de kolonie Suriname voorloopig te kunnen aanvangen.

Vervolg van het uittreksel uit het verslag van gedeputeerde staten [illegible] staat van dit gewest aan de provinciale staten bij derzelver gewone bijeenkomst op den 2den dezer aangeboden:

Provinciale Wegen en Waterwerken. Hoezeer nog altijd onzeker, schijnt er echter meerder waarschijnlijkheid te bestaan, dat aan de geprojecteerde verbetering van communicatie tusschen 's Hertogenbosch en Bommel, zal kunnen worden gedacht, en is dan ook wederom vermeend, daar voor, zoo als in vroegere jaren, eene gelijke som van *f* 5000 in de project-begrooting van 1840 te moeten voordragen, hetwelk steeds zonder zwarigheid geschieden kan, daar toch, ingeval over die som tot dat einde niet wordt beschikt, dit bedrag bij het afsluiten van gezegd dienstjaar, van zelve in de provinciale kas verblijft, en daarmede het batig saldo van rekening vermeerdert.

Opzigtelijk het gedeelte van den grooten weg der 2e klasse no. 1, onder de gemeenten van Ossendrecht en Putten, geene veranderingen voorgevallen zijnde, wordt in het verslag tot het dienaangaande vermelde in de concept-begrooting gerefereerd; terwijl de tijdsomstandigheden thans in zoo verre veranderd zijn, dat daaraan willigt met vrucht zal kunnen worden gedacht, inmiddels vooral wanneer het aanhangige verzoek, om eene bestrating van de Willemstad tot Bergen op Zoom te bekomen, en waarvan in dit verslag is melding gemaakt, een gunstig gevolg bekomen zal.

Met betrekking tot den provintialen weg van de Willemstad tot den Ruigenhilschen Dijk, en den Koolaschweg, bezuiden Dinteloord, houdt men zich steeds onledig om de middelen te beramen, op welke wijze in het onderhoud van denzelven, tot minder bezwaar der provinciale kas, zal kunnen worden voorzien, doch daar inmiddels aan eerstgemelden weg groote herstellingen te doen waren, de noodige dispositie genomen, dat die zouden worden bewerkstelligd.

Ziekten, enz. Met uitzondering van de kinderpokken, of andere de zoogenaamde valsche pokken, die in vele gemeenten geheerscht doch weinig slagtoffers gemaakt hebben, bleef deze Provincie, in den nu wederom afgeloopen jaarkring, van aanstekende ziekten bevrijd, en het moge dankbaar erkend worden, dat de gezondheidstoestand der ingezetenen gunstig was.

De koepokinenting gaat geregeld voort en dezelve vindt geene tegenkanting.

Men den gewenscht, de in het jaar 1838 gedane vaccinatien, in dit verslag te kunnen vermelden; doch de opgaven van de Plaatselijke Besturen ontvangen, niet overeenkomende met die van de Provinciale Geneeskundige Kommissie, zoo heeft deswege een nader onderzoek moeten plaats hebben, hetwelk nog niet geheel is afgeloopen.

In 1837 werd de koepokinenting verrigt op 7,702 kinderen, waarvan 5,356 gratis en 2,346 tegen belooning.

In dat jaar werden 159 kinderen door de kinderziekte aangetast, waarvan 20 overleden, 136 zonder gebreken en 3 met gebreken hersteld zijn.

Staat van het Armwezen en der Instellingen van Weldadigheid.

De uitgaven der verschillende, in deze Provincie aanwezige godshuizen, met uitzondering van de zieken- en de gasthuizen, hebben in dit jaar bedragen de som van *f* 73,581,90, en de middelen waardoor in de uitgaven werd voorzien, de som van *f* 80,781,78.

De bevolking dier godshuizen, ten getalle van 331 personen, wordt aldus verdeeld: Oude lieden 200, Gebrekkigen 65, Kinderen 266.

In de Steden 's Hertogenbosch, Bergen-op-Zoom, Breda, Grave, Heusden en Tilburg, zijn gasthuizen of ziekenhuizen gevestigd.

De uitgaven dier gestichten hebben bedragen de som van *f* 27,736,37, en daarentegen de middelen, waardoor die uitgaven werden bestreden, de som van *f* 29,333,75.

Het getal der verpleegden in die gestichten was 1,387 en dat der verpleegdagen 31,214.

Het getal van de administratien der huiszittende armen bedroeg 272, en wel 25 in de Steden en 247 in de Gemeenten ten platten Lande.

De uitgaven dier administratien, hebben bedragen *f* 285,121,72. Het getal der bedeelden heeft bedragen 23,220, waarvan 10,270 gedurende het geheele jaar en 12,950 die tijdelijk bedeeld werden. Het getal der armscholen bedraagt vijf, gevestigd [illegible] te zijn; de opmetingen, welke de [illegible] gische ingenieurs zullen geschieden, waren alhaar reeds begonnen. [illegible] en 814 [illegible], [illegible] Ondertusschen heeft een getal van 3792 kinderen gratis onderwijs genoten op de gemeenten lagere scholen.

Het genootschap van Moederlijke Weldadigheid vóor deze Provincie heeft, in 1838, werkzaam geweest in 41 Gemeenten.

Het getal der inschrijvers of contribuërende leden, heeft bedragen 707, en wel: 55 correspondeerende en werkende leden; 247 gewone, en 405 buitengewone.

De uitgaven beliepen de som van *f* 2,216,98, en de middelen, waardoor in dezelven is voorzien, de som van *f* 2,254,69½, zoo dat op het einde van dat jaar een voordeelig slot van *f* 37,71½ aanwezig is gebleven.

Onder de inkomsten van het genootschap zijn begrepen, eene jaarlijksche bijdrage van H. K. K. H. Mevrouw de Kroonprinses der Nederlanden, ter somme van *f* 200 en eene subsidie uit de provinciale fondsen ten bedrage van *f* 500.

Kerkelijke zaken. Sedert de laatste bijeenkomst zijn de volgende rijks-subsidien toegestaan aan de R. K. gemeenten te Hulsel *f* 3000; Esch *f* 1000; Asten *f* 4000; Udenhout *f* 12,000; Heusden *f* 14,000; aan de hervormde gemeente van Heeze en Leende *f* 3,200.

Onderwijs. De 13 latijnsche scholen dezer provincie telden in het jongst afgeloopen schooljaar 296 leerlingen, zijnde 13 minder dan in 1837.

Ten aanzien van het lager onderwijs wordt gemeld, dat door Z. M. goedgunstig weder subsidien aan een aantal gemeenten ten behoeve van hetzelve zijn verleend; ook zijn eenige onderwijzers met pensioenen uit 's Rijks kas begunstigd.

Ten einde de bepalingen, voorkomende bij de art. 4, 5 en 7, van 's Koninge besluit van 27 Mei 1830, (*Staatsblad* n°. 9), houdende wijzigingen in de verordeningen omtrent het onderwijs, welke

om onderscheidene redenen, voornamelijk ten gevolge der Belgische onlusten, buiten toepassing zijn gebleven, te verwezenlijken, heeft het Z. M. goedgedacht, Hoogstdeszelfs minister van binnenlandsche zaken te magtigen, om den in 1830 gestaakten arbeid te hervatten, en om te beginnen met te doen overgaan tot het voorloopig onderzoek, zoo nopens het getal en den staat der scholen, als van de jaarwedden en verdere voordeelen, aan de onderwijzers-posten verbonden. Door gedeputeerde Staten zal daaromtrent binnen kort aan den minister worden gerapporteerd.

Ook zijn thans beraadslagingen aanhangig, nopens de invoering van reglementaire bepalingen opzigtens de schoolgelden, en zulks ten gevolge der door meergenoemden minister, met Zr. Ms. autorisatie, aan de staten gedane mededeeling, van door Hoogstdezelve gearresteerde reglementen op de schoolgelden in de provincien Groningen, Overijssel en Drenthe, in de veronderstelling, dat de kennisneming dier reglementen, wellig aanleiding zoude kunnen geven, om in het belang van het lager onderwijs, eenen maatregel van soortgelijken aard te beramen.

Voorts is kennis gegeven van het eervol ontslag door Z. M. aan den naar Amsterdam beroepen hoogleeraar J. Bosscha, als lid der provinciale commissie van onderwijs en schoolopziener van het 9de district, en van de benoeming in deszelfs plaats van den heer Mr. J. J. Loke, lid der arrondissements-regtbank te Breda.

Fabrijken en Trafijken. Hieromtrent wordt gemeld: » Ten aanzien van fabrijken en trafijken, tot welker oprigting de autorisatie of van het hooge of van het gewestelijk bestuur vereischt wordt, kunnen wij aan U. E. G. A. mededeelen, dat, sedert junij des vorigen jaars, toestemming is verleend geworden tot het oprigten van de navolgende: 1 Steenbakkerij; 4 bierbrouwerijen; 1 schorsmolen; 2 wind-korenmolens; 1 lijmkokerij; 1 doekstoffen-weverij; 1 likeurstokerij; 3 kunst-azijn-fabrijken; 4 aardeppel-jenever of brandewijn-stokerijen; 1 fabrijk van verniste taf, linnen en lederwerk; terwijl ook nog autorisatie is verleend, om in eene bestaande pottenbakkerij ook roode pannen en plavuizen te bakken, en om bestaande koren-, pel- en oliemolens ook tot andere einden te bezigen.

» In de meeste fabrijkplaatsen heerschte in het afgeloopen jaar veel levendigheid; doch U. E. G. A. zullen gewis met ons betreuren den ramp, welke op den 2den Junij jl., een der meest belangrijke fabrijken in dit gewest getroffen heeft, namelijk het afbranden der wollen- en lakenfabrijk van de heeren Diepen Jellinghaus en Comp. te Tilburg, met eene aanzienlijke hoeveelheid afgewerkte stukken laken, en den voorraad van wol, welke zich daarin bevonden, waardoor niet alleen de eigenaars der fabrijk een zeer gevoelig verlies hebben geleden, maar welke ramp ook tevens als eene calamiteit voor de stad Tilburg, zoude kunnen aangemerkt worden, indien niet de heeren Diepen Jellinghaus en Comp., in de gelegenheid waren gewrest, om aan het aanzienlijk getal huisgezinnen, welke in de fabrijk hun bestaan vonden, werk te verschaffen, zoo in de werkplaatsen van andere fabrijkanten alhaar, welke zulks dadelijk hadden aangeboden, als in een ander aan hen toebehoorend etablissement, mede onder Tilburg gelegen, en zulks tot zoo lang het afgebrande gebouw weder zal opgerigt zijn.

Landbouw. De door het overlijden van den heer L. Esterman ontstane vacature in de provinciale commissie van landbouw, werd aangevuld door de benoeming van den heer D. Kortewee, te Klundert, tot lid dier commissie.

Met betrekking tot den staat van den landbouw, wordt gerefereerd tot het zeer belangrijk verslag door de provinciale commissie van landbouw, over het jaar 1838, ingezonden, hetwelk aan de provinciale Staten is overgelegd geworden.

Volgens de ingekomen berigten, zijn, in de onderscheidene binnen deze provincie bestaande meestoven, gedurende het jaar 1838 gereed geworden 1727 vaten meekrap van onderscheidene kwaliteit.

(Vervolg en slot in een volgend Nommer).

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (*9 Julij*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 54⅞, ⅝; dito 5 pCt. 102⅞; Kansbil. 26⅝, 27; Am. Stijndik. 06 drie achtste, ¾; dito 3½ pCt. 82¼; Handelm. 180¾, ⅞; O. Indie 5 pCt. 99½, elf zestiende; Rijn-Spoorweg 104; Ardoins 18⅝, negen zestiende; Passive 4 drie zestiende; oude Russen 104¼; Columb. 19 dertien zestiende, ⅞.

DE NEDERLANDER.

POSTWAGEN-DIENSTEN.

De Ondernemers brengen ter kennisse van het geëerde Publiek, dat zij hun KANTOOR te *Breda* hebben verplaatst in het *Hôtel de la Couronne*, bij den Heer G. W. VAN ALPHEN, te beginnen den 12den dezer.

Utrecht, 11 Julij 1839.

J. VAN BEUSEKOM Evz. & COMP.

*** De bekende en onbekende SCHULDEISCHERS van de onder beneficiaire inventaris aanvaarde Nalatenschap van wijlen PIETER KEERCQ, in leven Logementhouder te *Dinteloord*, en aldaar den 13. Mei 1836 overleden, worden bij deze door ANNA MAGARETA SONNEVELDT, deszelfs Weduwe en Beneficiaire Erfgename opgeroepen, om tusschen den 22. en 29. Julij 1839, ten Kantore van den Notaris G. C. STRUYK VAN BERGEN, te *Dinteloord*, kennisse te nemen van de Rekening en Verantwoording van het Beheer over dien Boedel gehouden, en hunne Schuldvorderingen te ontvangen voor zoo verre het bedrag der Nalatenschap toereikend zal zijn.

Terwijl inmiddels deze Rekening, van den 24. Junij 1839, ter visie is liggende ten Kantore van voornoemden Notaris te *Dinteloord*.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad Breda, zullen op *Donderdag den 25. dezer*, des voormiddags ten twaalf ure, ten Stadhuize dezelve, in de dienstdoenden, volgens in te leveren gezegelde Inlijsten van Inschrijving, in het openbaar AANBESTEDEN, de Leverancie van:

Vijf en twintig lakensche ROKKEN en BROEKEN.
Vijf en twintig paar lakensche SLOBKOUSEN.
Twintig STROPDASSEN (*Nieuw Model*).
Vijftien SCHAKOTS; en
Vijftien paar roode WINGSEN; ten behoeve der Dienstdoende Schutterij.

Zullende het Model van ieder dier voorwerpen, inmiddels ten huize van den Heer Kapitein, kommanderende gemelde Schutterij, kunnen bezigtigd worden.

Breda, den 8. Julij 1839.

Ter ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Secretaris voornoemd,
H. W. SCHAUKENS.

ZIJDETEELT.

Ten gevolge eener vroegere Annonce in de Dagbladen dezer Provincie, van het BESTUUR der MAATSCHAPPIJ tot INVOERING der ZIJDETEELT in *NOORD-BRABAND*, wordt ter kennisse van het Publiek gebragt dat de INSPEINING der ZIJDEWORMEN, het, ter bezigtiging belangrijkste gedeelte dezer hoogst gewigtige Industrie, [illegible] zal, tot het laatste dezer maand Julij; waartoe alle belangstellende dus elken dag op het Hoofd-Etablissement alhier, zal kunnen [illegible].

St. Michiels-Gestel, den 8. Julij 1839.

Den 2. en 16. Augustus eerstkomende, zal binnen de Stad *Geertruidenberg*, ten verzoeke van den Heer G. C. T'HOOFT, door den Notaris VERKOUTEREN aldaar worden Geveild en Verkocht, om met 1°. November daaraanvolgende te aanvaarden:

Een kapitaal WINKEL-HUIS, staande en gelegen ter Zuidzijde van het *Markveld*, binnen genoemde Stad, waarvan de BOVEN-VERDIEPING in 1838 geheel en al VERNIEUWD en tot afzonderlijke Verhuringen ingerigt, een jaarlijksch Revenu oplevert van *f* 350.

Inmiddels ook uit de Hand zijnde te Koop en te bevragen bij den Eigenaar, voornoemden Heer G. C. T'HOOFT, en ten Kantore van den genoemden Notaris.

Geertruidenberg, den 9. Julij 1839.

*** Bij BROESE & COMP. is verschenen:

1°. Het UITGEBREID PLAN VAN HET SLAGVELD VAN WATERLOO, uitgegeven in 1816, met bij behoorende HISTORISCHE BESCHRIJVING . . . . . *f* 5,—.

2°. Het GROOT PLAN VAN DE STAD BRUSSEL, in VIER BLADEN, naauwkeurig gegraveerd (en bij uitsluiting van alle vorige) inhoudende alle perceelen van *Gebouwingen* met hun nommer, benevens dezelfde uitvoerigheden met betrekking tot de Voorsteden. — Alles op eene zeer groote Schaal van 4 D. tot 100 Ellen. Waarbij gevoegd TWEE SYNOPTIQUE TABLEAU'S in alphabetische orde, houdende beschrijving van alle PUBLIEKE GEBOUWEN, STRATEN, PLEINEN, enz. Prijs . . . . . *f* 10,—.

3°. Het zelfde *plan* herleid op de Schaal van een voet in oppervlakte op een *blad*, met de bij behoorende SYNOPTIQUE TABLEAU'S hierboven . . . . . *f* 3,—.

Idem zonder Tableau's . . . . . » 2,—.

Te Breda, bij BROESE & COMP & Boekdrukkers en Boekverkoopers.